

TEKNOLOGIA

Teknologiaren agintaritza

DIANA FRANCO

Egiten dudana dela-eta, pertsona askorekin hitz egiten dut teknologiaren eta digitalizazioaren inguruan. Orain dela gutxi guraso batekin aritu nintzen teknologiaren agintaritzaren inguruan. Guraso horrek ez du batere gogoko teknologia, eta teknologiaz hitz egitea ere gorroto du. Ez du ondo ulertzen, eta ez du ulertzeko gogorik ere. Oso arduratuta dago ordea bere haurrak, institutuan hasi berria, beharrezkoak dituen gailuak izan ditzan, tartean mugikorra, haurra isolatuta geratu ez dadin. Baina amorrarazi egiten du teknologiaz ikasi beharrak, bere haurra laguntzeko bada ere. Horregatik, oso eskertuta dago haurraren mugikorrarekin eta sistemarekin, lana egiten diotelako, ez duelako erabaki askorik hartu beharrik, ezta bere haurrarekin eztabaidatu beharrik ere, "mugikorrak" erabakitzen baitu.

Android sistema eragilea duen mugikorra erosi dio, eta erabili ahal izateko Android sistemak eskatu dizkion gauza guztiak egin ditu: haurrarentzat e-mail bat sortu eta haurra adin txikikoa dela adierazi duenez, gurasoaren e-maila eta telefonoa ere eman dizkio sistemari. Horrekin, mugikorra funtzionatzen hasi da. Eta ez funtzionatzen soilik, telefonoak erabakitzen du haurrak zer ezin duen ikusi eta noiz piztu eta noiz itzali behar den, guztia haurraren onurarako.

Gurasoari esan nion deigarria egiten zitzaidala teknologia hainbeste gorrotatzen duen pertsona batek bere haurraren kiko duen agintaritza galtzen uztea teknologiaren mesedetan. Ez da erraza eraldaketa digital hau gure bizitzetan izaten ari den eragina bere osotasunean kudeatzea, nahikoa bagenuen jada kudeatzeko... baina ez ditzagun galdu gauza txiki horiek: noiz piztu mugikorra, noiz itzali, zer ikusi eta zer ez gure seme-alabekin adostu beharko genuke, agintaritza hori teknologia baten eskuean utzi beharrean. Irizpideak gurea izan beharko luke, zeren irizpide onena ez bada ere, ikasteko bide bat da. Gure artean eztabaidak txikitzeko aitzakiarekin teknologiari gure bizitzan agintaritza emateak mesede baino kalte egiten digula uste dut. ●

TEKNOLOGIA

TXILEKO PRESIDENTETZA

Aldaketa eta ausardia garaia

AXIER LOPEZ

Ostiraletik, Txileko gobernu berria du. 35 urteko Gabriel Boric Font buru izango du, errepublikako 212 urteetan izandako agintaririk gazteena. Boric boterera heldu da alderdi komunistaren eta ezkerreko beste alderdi batzuen aliantza bati esker. Baina Kongresuan eta Senatuan gehiengoak bilatzeari begira, ohiko zentro-ezkerreko alderdien babesa lotu behar izan du; 24 urtez (1990-2010 eta 2014-2018) Txileko gizartea gobernatu zuten horiekin, metaketa kapitalistari aurre egin ezezik, eredu neoliberalen sakondu zuten horiekin.

Nicolas Grau Ekonomia ministro berriak adierazi duenez, "gure programa munduko beste leku batzuetako programekin alderatuz gero, gurea sozialdemokratatzat jo daiteke nagusiki". Baina kasu, ezin ditugu alderatu Abya Yalakoa eta gure inguruan sozialdemokraziarekin lotuta dagoena. Esate baterako, Boric presidentek uztailen esan zuen "Txile neoliberalismoaren sorlekua izan baldin bazen, haren hilobia ere izango da". Hitz horiek zientzia fikzioa dira "sozialdemokraziaren" izenean mintzo diren Europako alderdi askorentzat.

Hugo Guzman kazetari txiletarrak azpimarratu bezala, Boric buru duen hauteskunde-programak ondorengo aldagetak jaso ditu: pentsioen sistema pribatu transnazonala eta monopolikoa desartikulatzea, mineralen (litioa eta kobrea) ustiapenaren gaineko subiranotasun-mekanismoak indartzea, egungo eskema pribatizatuaz harago bestelako osasun-sistema unibertsal

bat sortzea, lan-berdinasunean aurrea egitea soldatapeko langileei eskubide gehiago emanez, gizartean ikuspegi feminista indartzea eta zerga-erreforma sakona egitea, besteak beste.

Gobernuaren kudeaketan beste faktore bat izango da funtsezkoa: aurtengo azken hiruhilekoan konstituzio berriaren edukia onartu beharko dute txiletarrek plebiszitu bidez. Aurten bertan, jatorrizko herrien garapena legeaz aitortuko duen estatu plurinazional bihurtu liteke Txile, esaterako.

Konstituzio berriak ateak irekiko dizkio erregimen zaharrean eraldaketa sakonak egiteko aukerari. Horretarako, borondate politikoa eta oso indartsua den sektore ultrakontserbadorearekin lehiatzeko prestutasuna beharko dira. Momentuz, enpresarien buruzagien jarrera gero eta oldarkorragoa da konstituzioa idazten ari den Konbentzioaren aurka, "benetako Txiletik" aldentzen ari direla diote.

Txile prozesu eratzaile betean murgilduta dago. Eta, ez dezagun ahaztu, 2019ko herri-matxinadari lotutako milaka barrikadak eta proposamenek sustatu dute prozesua. Kaletik, borroka eta antolakuntzaren bitartez, Txileko mapa politiko, sozial eta instituzional atzerakoia aldatzea lortu dute. Gizarte eta herri mugimenduen protagonismoak bizi-bizirik dirau, eta herri botereak botere instituzionalarekin izango duen harremanak baldintzatuko ditu hurrengo lau urteak. Sintonia lortuz gero, Txileko aldageta garaia interesgarri hau, zinez, sakona izan daiteke. ●